

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis
Laiškai Sofijai
(sudarė ir parengė Vytautas Landsbergis)

Druskininkai, 24 birželio, 1908.

Vaikeli mažuti mano, kad Tu žinotum, kaip man be galo ilgu ir liūdna. Nuvargau labai, ir laiškai Tavo taip retai ateina, taip norėtusi žinoti apie kiekvieną tavo valandėlę, kiekvieną mintį, kiekvieną žvilgsnį. Kur Tu, Zose? Ar tai kartais ne sapnas? Ar galėtų būti stebuklingesnis sapnas už šviesią dieną Trakuose, arba Vingyje, arba Belmonte, arba už rytmetį prie Neries? Zose! Ar atsimeni visa tai, Zose mano vienintele. Kiek buvo saulės mummyse ir virš mūsų, matau tik šiandien – tą liūdną pilką dieną. Man visa tai atrodo taip nutolę, taip sena, kad išties nesu tikras, ar visa tai buvo tikrovė. Atsimeni kalniuką Antakalnyje (1-mas mūsų pasivaikščiojimas) ir reginį nuo jo, ir pirmą namelį mūsų? Atsimeni tą mylimą lietų, kuris taip maža tada mums terūpėjo, o toks mielas, kai šiandie jį prisimenu. Bet gal Tu nenori prisiminti šiandie, o aš Tau įkyriu. Nepyk, matai, esu labai jautriai ir sentimentalai nusiteikęs. Sakyk geriau, ką Tu beveiki? Ar mateisi su Mama? Ar išbučiavai jos mylimas rankas nuo manęs? Ar nepyksta ant manęs, ar nori mane turėti sūnum? Zosele mano, pasakyk, kad ją labai myliu už tai, kad ji yra Tavo motina. Tėvelį pasveikink nuo manęs ir pasakyk jam, kad turės, jeigu norės, sąjungininką ir kad visuomet kalbėsiu su juo lenkiškai.

Žinai, Zose, nuogaustaudamas galvoju, kaip aš ten pas Jus atvažiuosiu, juk aš beveik visai neturiu drabužių. Atrodau kaip paskutinis driskius – tai, žinoma, menkniekis, bet liūdina mane, ir žiauriai pykstu ant savęs už savo aplaidumą. Et, kaip nors susitvarkys. Svarbiausia tai, kad po kokių 10 dienų pamatysiu Šviesiąją savo, ar ne tiesa, Zose? Matai, Vaikeli, tai mano sužadėtinė, gana graži, blondinė (nors aš labiau mėgstu brunetes). Pažinau ją labai seniai. Gaudžiau su broliais žuvis, ir buvo stebuklingas sidabrinis rytmetis virš Baltijos. O štai atplaukia laivas, tartum sapnas, lyg stebuklas – deimantai, rubinai, smaragdai, o laive buvo Ji. Barė mane, bet susipažinome, ir buvo paskui gera. Dabar vėl susitiksimė ir plauksime

tuo pačiu laivu toli toli, kur jau nebėra horizonto, nei jokio žemiško daikto, tik didelė šviesa ir tylą begalinę ir baltos gėlės ir auksinių varpų muzika.

Matai, koks aš būsiu laimingas. Įdomu man, ką tu tada su savo tapytoju darysi? Irgi skonis, fe! Reikėjo geriau su žveju susipažinti. Nėra geresnio už žvejį, sakau Tau. O tapyba – žinai, dėl tos tapybos į neviltį įpuoliau. Visą dieną šiandie tapiau ir vakare sunaikinau, o tai retai man pasitaiko. Nieko neišeina, o tai, kas jau yra, kabo ant sienos kaip sąžinės priekaištas ir šnabžda man visomis savo spalvomis apie negabumą, apie storaodiškumą ir kitus liūdnius dalykus. Zose, gal aš Tau to nerodysiu? Nepyksti?

Zosele, auksine, šviesi, manoji! Taip seniai nemačiau Tavo gilių ir spindulingų, tarsi patsai dangus, akių, nei lūpų Tavo, kurios yra kaip pavasario saulės dvelkimas pirmąją kaitrią dieną, nei stebuklingų baltų delnų, kaip dviejų mažų debesėlių, laiminančių žemę ir jos kelius ir upelius. Zosele mano! Būk sveika ir šviesios nuotaikos.

Sapnuok savo gražius sapnus ir žinok: esu Tau baisiai dėkingas, kad esi. Pasveikink nuo manęs savo griežtąjį Dėdytę ir visus, kuriuos myli. Zosele, pasimatysim po dešimt dienų, ar tu tai supranti? Letenas baltas, auksines, mylimas glaudžiu prie lūpų iš visų jėgų.

Tavo Kastukas